

Η βιωματική προσέγγιση του έργου τέχνης στο σχολείο: Μια πολύτιμη πηγή έμπνευσης για διαθεματικές δραστηριότητες και μάθηση με όλες τις αισθήσεις.

Μαριάννα Παυλίδου

Εικαστικός, Ε.Ε.Π. στη Σχολή Επιστημών της αγωγής, Δ.Π.Θ.

mpavlid@eled.duth.gr

Περίληψη

Τα έργα τέχνης είναι ένας άγνωστος, πολλές φορές ακατανόητος, γοητευτικός κόσμος, που για να αποκωδικοποιήσουν τα μηνύματά του οι μαθητές, θα πρέπει να ενεργοποιήσουν τις δικές τους αισθήσεις και συναισθήματα.

Η επαφή των παιδιών με έργα τέχνης και τα καλλιτεχνικά ρεύματα διαφόρων εποχών, διευρύνει τους πνευματικούς τους ορίζοντες, και καλλιεργεί τη δημιουργικότητά τους.

Η βιωματική προσέγγιση των έργων τέχνης, είναι μια μέθοδος που βοηθά τα παιδιά να "ανακαλύψουν" τα έργα, αναλύοντας τη δομή και σύνθεσή τους, και δημιουργώντας μια γέφυρα συναισθημάτων, που θα τους εμπνεύσει στο αυτόνομο εικαστικό παιχνίδι. Ακόμη περισσότερο, το έργο τέχνης μπορεί να γίνει η αφορμή για διαθεματικές δραστηριότητες Αισθητικής αγωγής, όπως είναι η Μουσική και το Θεατρικό παιχνίδι.

Ετσι, γνώσεις και πληροφορίες πάνω στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού, γίνονται κατανοητές μέσα από το παιχνίδι, τη φαντασία και τη δημιουργικότητα.

Λέξεις κλειδιά: Τέχνη, έργα τέχνης, καλλιτέχνες, παιδί, βιωματικό, διαθεματικότητα, δημιουργικότητα, ολιστική μάθηση, Αισθητική αγωγή, εικαστικό παιχνίδι

Εισαγωγή

Η θέση των Τεχνών στο Ελληνικό σχολείο ήταν για πολλά χρόνια υποβαθμισμένη. Τα τελευταία 15 χρόνια, με την εφαρμογή του Δ.Ε.Π.Π.Σ., γίνεται μια προσπάθεια αναβάθμισης του ρόλου της τέχνης, και σε αυτό συμβάλλει σήμερα και η παρουσία ειδικά εκπαιδευμένων δασκάλων, για τη διδασκαλία των Εικαστικών, της Μουσικής και της Θεατρικής αγωγής, στα σχολεία του λεγόμενου διευρυμένου ωραρίου (Ε.Α.Ε.Π., 2010).

Το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Ε.Π.Σ, 2003), επαναποθετεί τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στα γνωστικά αντικείμενα και τα αναβαθμίζει, με προτάσεις για διαθεματικές δραστηριότητες, που συνδέουν τις Τέχνες με τα Μαθηματικά, τη Γλώσσα, κλπ.

Η Ευέλικτη ζώνη και οι καινοτόμες δράσεις στα σχολεία (Προγράμματα περιβαλλοντικής αγωγής, Πολιτιστικά και Αγωγής υγείας), δίνουν στο δάσκαλο ευρύ πεδίο διαθεματικών δράσεων και συνεργασιών ανάμεσα στα γνωστικά αντικείμενα.

“Η διαθεματική προσέγγιση ως τρόπος επιλογής και οργάνωσης της σχολικής γνώσης, επιτρέπει στο παιδί να ανακαλύπτει τις διασυνδέσεις που υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων σχολικών μαθημάτων, να κάνει συγκρίσεις, συνθέσεις και γενικεύσεις, και να ενθαρρύνει το

παιδί στην οικοδόμηση της γνώσης με στόχο “να μαθαίνει πώς να μαθαίνει” (Διαμαντοπούλου, 2010:2).

Ωστόσο, τα προβλήματα που υπάρχουν στα σχολεία, όσον αφορά την έλλειψη βασικών υποδομών, κατάλληλου χώρου δηλ. αλλά και του χρόνου που είναι απαραίτητος για τη διδασκαλία, κρατούν πίσω τις καλές προθέσεις, τόσο του Κράτους, όσο και των εκπαιδευτικών, που προσπαθούν να προσφέρουν ότι καλύτερο μπορούν, μέσα σε αντίξοες συνθήκες.

Ειδικότερα οι Εικαστικοί, προσπαθούν μέσα σε πολύ περιορισμένο χρόνο, και σε αίθουσες που πρέπει να αποδοθούν καθαρές για το επόμενο μάθημα, να υλοποιήσουν εργαστήρια. Κάτι που προϋποθέτει ειδικό χώρο και χρόνο, τα απαραίτητα υλικά, και φυσικά καθιστά την ουσία του μαθήματος ανέφικτη.

Η ενσωμάτωση των καλλιτεχνικών μαθημάτων στο παρόν σχολείο, με τις δυνατότητες που παρέχει, για να επιτευχθεί, είναι κάτι που απαιτεί συνεργασία όλων των ειδικοτήτων με τον δάσκαλο της τάξης, και θέληση για υποστήριξή τους από την διοίκηση του σχολείου. Αυτά είναι κύρια προϋπόθεση, αλλά όχι η πραγματικότητα. Κυρίως, διότι δεν έχει κατανοηθεί ακόμη επαρκώς από όλους, η σημασία της τέχνης και η παρουσία της παντού, από τα διδακτικά εγχειρίδια, έως τις εκδηλώσεις έκφρασης, και ανάγκες του κόσμου των παιδιών.

“Η διδασκαλία και μάθηση μέσα από την τέχνη περιέχει: το βίωμα, την ανάλυση, τη χαλάρωση από το άγχος για την κατάκτηση της γνώσης και την καλλιέργεια των αισθήσεων/δεξιοτήτων με τελικό σκοπό την κοινωνική ένταξη του μαθητή (και του δασκάλου μαθητή) με όχημα τη δημιουργικότητα και την επικοινωνία” (Σβορώνου, Σταθοπούλου, 2008).“

Τα έργα τέχνης αποτελούν μια πολύτιμη πηγή άντλησης πληροφοριών, για τη ζωή στην εποχή που παράγονται, και μπορούν να αξιοποιήσουν οι δάσκαλοι, ανάλογα με την εκπαίδευση που έχουν λάβει κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Ωστόσο, είναι γνωστό, πως και σε αυτό το κομμάτι η Ελληνική εκπαίδευση χωλαίνει, αφού η εκπαίδευση των δασκάλων στην τέχνη, στα περισσότερα Πανεπιστήμια είναι ελλιπής. Τόσο στη θεωρία, όσο και στην πράξη, μέσα στο σχολείο.

[Πληκτρολογήστε κείμενο]

Η Εικαστική αγωγή είναι ένα μάθημα που τις πιο πολλές φορές είναι επιλογής, και το 1/3 των φοιτητών που εκπαιδεύεται, έχει επίσης πολύ μικρή εμπειρία από τη διδασκαλία μέσα στην τάξη. Η έλλειψη ζωντανής, δημιουργικής, και αποτελεσματικής επαφής των μαθητών με την τέχνη στις δύο πρώτες βασικές βαθμίδες εκπαίδευσης, αντικατοπτρίζεται στις ελλείψεις των φοιτητών στην τριτοβάθμια, στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μελλοντικοί δάσκαλοι στην εκπαίδευσή τους.

Ωστόσο, ο κόσμος της τέχνης προσφέρει πάρα πολλά, κυρίως σε ένα σχολείο που εκτός από την παροχή βασικών γνώσεων, θέλει να καλλιεργεί την εσωτερική ελευθερία, την φαντασία, τη δημιουργικότητα, και έναν ισορροπημένο συναισθηματικό κόσμο στα παιδιά. Ένα σχολείο που θα τους επιτρέπει να εκφράζονται, να επικοινωνούν, και να συμμετέχουν στην παραγωγή γνώσης ενεργητικά, με όλες τις αισθήσεις!

Η σημασία του έργου τέχνης

Το έργο τέχνης, ιδιαίτερα το εικαστικό, είναι Λόγος που εκδηλώνεται σε εικόνα, μας "διηγείται" πολλά χωρίς να μιλάει, με μη λεκτική επικοινωνία. Εμείς, μέσα από παρατήρηση, καλούμαστε να αποκωδικοποιήσουμε τα μηνύματα, και να νιώσουμε, να βιώσουμε τις αισθήσεις που αυτό μας υποβάλλει.

Το μουσικό έργο, είναι Λόγος που εκδηλώνεται μέσα από ήχους. Το θεατρικό, Λόγος που εκφράζεται μέσα από τις κινήσεις του σώματος και τη φωνή. Το ίδιο ισχύει στην Ποίηση και την Λογοτεχνία, όπου ο Λόγος αρθρώνεται μέσα από το νόημα, το σώμα και τον ήχο των λέξεων, που διεγείρουν τη φαντασία, και δημιουργούν επίσης εικόνες στο μυαλό. Η ενότητα που υπάρχει μεταξύ των τεχνών είναι προφανής.

"Κάθε έργο, ιδιαίτερα ένα πολύ μεγάλο έργο....., έχει να επιδείξει μια συνεκτικότητα, μιαν ενότητα οργανική, τόσο δυνατή που παραπέμπει στο ίδιο το έργο τέχνης μάλλον παρά σε οποιοδήποτε όν στον κόσμο. Κάθε έργο τέχνης άξιο του ονόματός του αποσπάται από τα εγκόσμια, αυτο-αντανακλάται, και εντούτοις, τη στιγμή που αναδιπλώνεται στον εαυτό του, αποκαλύπτει κάτι σαν έναν καινούριο κόσμο, μας μαθαίνει να βλέπουμε με άλλα μάτια το σύμπαν της καθημερινότητάς μας" (Haar, 1998:9).

Η καθημερινή επαφή των παιδιών με έργα τέχνης μεγάλων καλλιτεχνών και κορυφαίες στιγμές του Πολιτισμού, είναι πολύ σημαντική, διότι μέσα από αυτά, έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν καλύτερα πτυχές της ιστορίας, της ταυτότητας και του χαρακτήρα διαφορετικών τόπων και Εθνών. Την θρησκεία, τα ήθη και έθιμα, τις αξίες και λεπτομέρειες για την καθημερινή τους ζωή: Μπορούν να γνωρίσουν τον τρόπο που ζουν, σκέφτονται, ντύνονται, χτενίζονται, ποιές είναι οι ασχολίες τους και πολλές ακόμη πληροφορίες που απεικονίζονται μέσα στα έργα. Εδώ διακρίνεται καθαρά η χρησιμότητά τους σε άλλα γνωστικά αντικείμενα του σχολείου, όπως είναι η Ιστορία, η μελέτη περιβάλλοντος, η Γεωγραφία κλπ., και η σύνδεση που υπάρχει ανάμεσά τους.

[Πληκτρολογήστε κείμενο]

“Η τέχνη ήταν η κιβωτός, όπου ο δυτικός κόσμος είχε καταθέσει κωδικοποιημένες σε εικόνες όλες τις αξίες του” (Λαμπράκη Πλάκα, 2003: 16).

Έως τα μέσα του 19^{ου} αι. στην Ευρώπη, και πριν την ανακάλυψη της φωτογραφικής μηχανής, η ζωγραφική ήταν ο “φωτογράφος της Ιστορίας”.

“Ο θάνατος της “ζωγραφικής της ιστορίας” είναι γεγονός πολυσήμαντο. Τα θέματα (μυθολογικά, θρησκευτικά, ιστορικά, αλληγορικά κλπ.) περιέκλειαν αισθητοποιημένη όλη την κλίμακα των ιδανικών του δυτικού πολιτισμού” (Λαμπράκη Πλάκα, 2003: 16).

Πώς μπορούμε όμως να προσεγγίσουμε βιωματικά ένα έργο τέχνης με όλες μας αισθήσεις; Και πώς αυτό μπορεί να γίνει πηγή έμπνευσης για εικαστική δημιουργία στην τάξη, αλλά και για μουσικές και θεατρικές δραστηριότητες;

Εκτός από μας πρακτικές δυσκολίες που προαναφέραμε, ένα άλλο εμπόδιο αφορά το ίδιο το φαινόμενο της Τέχνης και της δημιουργίας, που είναι δύσκολο από μόνο του να κατανοηθεί και να ερμηνευθεί. Προυποθέτει γνώσεις που είναι δύσκολο να αντληθούν, αφού ο χαρακτήρας της τέχνης είναι πολλές φορές από την φύση του πολύπλοκος, πολυεπίπεδος και διφορούμενος. Αναφέρομαι σε μοντέρνα καλλιτεχνικά κινήματα και δυσνόητες έννοιες που δεν είναι εύκολο να ερμηνευτούν, επιστρατεύοντας μόνο τις πληροφορίες που έχουμε και τη νόηση.

Ας δούμε όμως ποιές είναι οι παράμετροι με τις οποίες συνδέεται η καλλιτεχνική παραγωγή:

“Το φαινόμενο μας Τέχνης έχει τρεις ουσιαστικές παραμέτρους α) τον δημιουργό του έργου β) το ίδιο το έργο τέχνης και γ) το κοινό (θεατή, ακροατή και αναγνώστη). Αυτές οι παράμετροι είναι αλληλένδετες και αυτονόητες. Δεν είναι δυνατόν να υπάρξει έργο τέχνης χωρίς τον δημιουργό του, αλλά ούτε και να λειτουργήσει ως τέτοιο χωρίς κοινό”. (Σιγάλας, 1998).

[Πληκτρολογήστε κείμενο]

1.

Τόσο ο Γιώργος Σιγάλας, στην Εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για το Δ.Ε.Π.Π.Σ., όσο και η Διαμαντοπούλου, υποστηρίζουν:

“Η αισθητική προσέγγιση των έργων της τέχνης και η θεωρητική ενασχόληση των μαθητών με αυτά, δεν πρέπει να έχουν γνωσιολογικό χαρακτήρα, αλλά να συνδέονται με τη δημιουργία καλλιτεχνικών έργων. Η βιωματική προσέγγιση της Τέχνης είναι σημαντική μέθοδος Εικαστικής Αγωγής στο δημοτικό σχολείο”. (Εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, 1998).

“Η βιωματική προσέγγιση της τέχνης και η σύνδεσή της με τη γύρω πραγματικότητα είναι η σημαντικότερη μέθοδος Εικαστικής αγωγής στο Δημοτικό σχολείο” (Διαμαντοπούλου, 2010:2).

Με τον όρο βιωματικό εννοούμε *“αυτόν που περιέχει προσωπικά, υποκειμενικά στοιχεία, που αντανakλούν προσωπικές εμπειρίες”*, *“αυτόν που αναφέρεται στο βίωμα ή περιέχει βιώματα”* (Μπαμπινιώτης, 2006:368).

Άρα χρειαζόμαστε ένα είδος προσέγγισης που θα διεγείρει τον ψυχοσυναισθηματικό κόσμο του μαθητή, καθιστώντας την επαφή με το έργο τέχνης μια τόσο δυνατή και ολοκληρωμένη εμπειρία και βίωμα, που θα αποτελέσει πηγή έμπνευσης για το αυτόνομο εικαστικό παιχνίδι.

Καθώς όμως στο σχολείο δεν προσεγγίζουμε τα έργα με την επιστημονική ματιά του θεωρητικού της τέχνης, τα ερωτήματα που προκύπτουν για την ερμηνεία και προσέγγιση ενός εικαστικού έργου τέχνης είναι πολλά! Σε αυτή την προσπάθεια, εμείς, ορίζουμε και προτείνουμε τρεις βασικές παραμέτρους:

1. Ερωτήματα πάνω σε ότι αφορά την προσωπικότητα του καλλιτέχνη, την Εθνικότητα και τα καλλιτεχνικά κινήματα στα πλαίσια των οποίων εκφράζεται.
2. Σε ότι αφορά τον τόπο που δημιουργεί και την εποχή του: Τεχνολογία, Επιστήμη, Θρησκεία, Φιλοσοφία, Τέχνη, Κοινωνία. Ο σκοπός για τον οποίο δημιουργήθηκε. Αντίληψη της εποχής για το Ωραίο και την Ομορφιά.
3. Σε ότι αφορά το “σώμα” του ίδιου του έργου τέχνης: Η υλική του επιφάνεια, διαστάσεις, η τεχνική, τα εργαλεία, τα υλικά και η τεχνολογία τους. (Ζωγραφική. Γλυπτική, Χαρακτική, Εφαρμοσμένες τέχνες).

Έχουμε λοιπόν τη δυνατότητα και τις γνώσεις για να απαντήσουμε στα παραπάνω ερωτήματα;

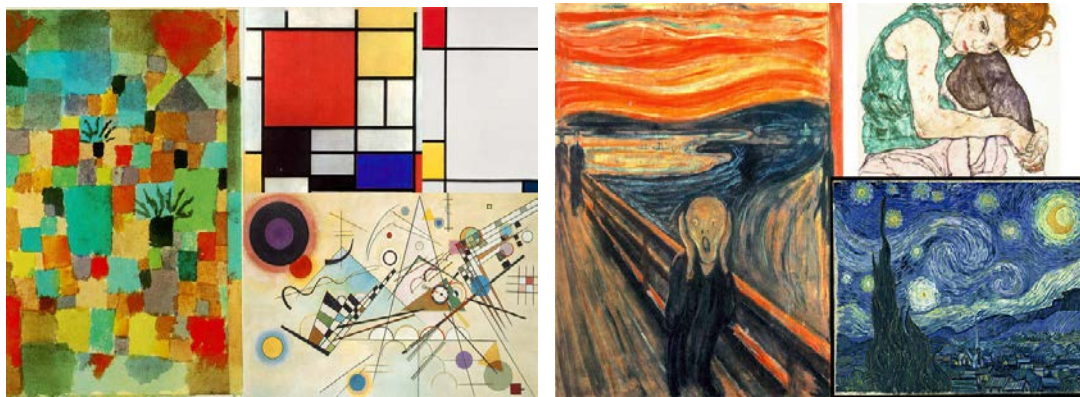
- Μπορούμε να γνωρίζουμε τι σκέπτεται, τι οραματίζεται και πώς νιώθει ένας καλλιτέχνης την ώρα που δημιουργεί;
- Από τι επηρεάζεται και ποιοί είναι οι στόχοι του;
- Ποιά είναι η Παιδεία του και ποιοί οι φιλοσοφικοί και υπαρξιακοί προβληματισμοί του;

[Πληκτρολογήστε κείμενο]

1.

- Ποιά είναι η εποχή στα πλαίσια της οποίας παράγεται το έργο, και τι γνωρίζουμε για αυτή; Και ποιά είναι η περιρρέουσα κοινωνικοπολιτική και οικονομική ατμόσφαιρα που το καθορίζει;

Είναι πολύ δύσκολο για τον δάσκαλο, αλλά και για τον οποιονδήποτε να διερευνά και γνωρίζει τις απαντήσεις σε όλα αυτά τα ερωτήματα, ή να συγκεντρώνει πληροφορίες που να φωτίζουν τις παραπάνω ερωτήσεις. Παρόλο που υπάρχουν έτοιμες πολλές πληροφορίες σήμερα στο Ίντερνετ, χρειαζόμαστε ένα τόσο ευρύ πεδίο γνώσεων και κατανόησης της τέχνης και της δημιουργίας της, που δεν μπορούμε να βασιστούμε σε αυτές, για να λάβουμε τις αναγκαίες απαντήσεις.

Ο μεγάλος Ρώσος καλλιτέχνης και θεωρητικός της τέχνης Wassily Kandinsky υποστήριζε, ότι το έργο τέχνης είναι το μέσο μέσα από το οποίο επικοινωνεί ο δημιουργός με τον θεατή. Ο καλλιτέχνης επενδύει την ενέργειά του πάνω στο έργο. Ο θεατής, μέσα από την θέαση, αντιλαμβάνεται αυτή την ενέργεια, μέσα από τα συναισθήματα και τις σκέψεις που του προκαλούνται. Έτσι, καλλιτέχνης και θεατής επικοινωνούν μέσω του έργου τέχνης, το οποίο είναι φορέας συγκίνησης και μηνυμάτων, αξιών και συναισθημάτων, διαχρονικής εμβέλειας και ισχύος. Κάθε έργο ζωντανεύει μέσα από τα μάτια και τη συγκίνηση του θεατή.

Γι αυτό προτείνουμε μια τέτοια μεθοδολογία, η οποία στην αρχή δεν θα παρέχει καμία πληροφορία, δομώντας την προσέγγιση σιγά-σιγά, πάνω στην προσωπική, υποκειμενική, επαφή του μαθητή με το έργο. Παράλληλα θα επιχειρείται η ανάλυση της σύνθεσης και των πλαστικών-μορφικών του στοιχείων από τα παιδιά. Οι αντικειμενικές πληροφορίες και γνώσεις που θα έχει στα χέρια του ο δάσκαλος, θα δοθούν στο τέλος της προσέγγισης.

“Έτσι θα είμαστε πιστοί στην βασική, ουσιαστική αρχή μας παρατήρησης μας Τέχνης: Πρώτα μιλά το έργο, μετά ο μαθητής και στο τέλος ο δάσκαλος!” (Littwin/Seitz, 1997: 4).

Μεθοδολογία βωματικής προσέγγισης

Ιδού λοιπόν μια μέθοδος βωματικής προσέγγισης, την οποία προτείνουμε και θα υλοποιήσουμε αργότερα στο βωματικό εργαστήριο!

Σκοπός μας είναι να χτίσουμε μια συναισθηματική γέφυρα ανάμεσα στο έργο και τα παιδιά, ώστε μαζί με την ανάλυση των πλαστικών στοιχείων και της σύνθεσης που

[Πληκτρολογήστε κείμενο]

ακολουθεί, το έργο να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για το δικό μας εικαστικό παιχνίδι, και για διαθεματικές δραστηριότητες στη μουσική και τη θεατρική αγωγή!

Το πρώτο που χρειαζόμαστε φυσικά, είναι ένα έργο τέχνης που έχουμε επιλέξει, και προβάλλουμε πάνω στην οθόνη, είτε από το 'Ιντερνετ, με τη βοήθεια του διαδραστικού πίνακα, είτε ως διαφάνεια, ή σλάιντ. Εδώ είμαστε εξαρτημένοι από την ποιότητα απόδοσης του έργου μέσω μιας φωτογραφίας. Και φυσικά δεν έχουμε αναφορά στο "πραγματικό" μέγεθος του έργου και την "πραγματική" του επιφάνεια (τελάρο, γλυπτό, χαρακτικό κλπ.) Περιοριζόμαστε στις πληροφορίες που μας παρέχει η συγκεκριμένη φωτογραφία, πράγμα που καθιστά τις πληροφορίες που παίρνουμε σχετικές και ανάλογες με την ποιότητά της.

"Η σύγχρονη τεχνική έχει φέρει πολύ πιο κοντά μας τα έργα τέχνης. Περισσότερο από ποτέ άλλοτε έχει διευκολυνθεί η προσέγγισή τους. Τον 19^ο αιώνα έπρεπε να πάει κανείς κοντά στα έργα τέχνης, να τα δει στα μουσεία, στα θέατρα, στις συναυλίες. Σήμερα, θαυμάσια αντίγραφα ή διαφάνειες, εξαιρετικά πιστές αναπαραγωγές σε δίσκους-λέιζερ, δίχως να υποκαθιστούν το μουσείο ή την αίθουσα συναυλιών, εισάγουν καθημερινά τα έργα στα σπίτια μας". (Haar, 1998: 9).

Στη συνέχεια, αφού επιλέξουμε το έργο, προτείνουμε μια προσέγγιση, ως σχέδιο μαθήματος, που δομείται όπως είναι φυσικό πάνω σε ερωτήματα. Συνολικά προτείνουμε την ακολουθία δώδεκα βημάτων- ερωτήσεων, χωρίς αρχικά να αποκαλύψουμε τον τίτλο του έργου. (Οι απαντήσεις να είναι υποκειμενικές και αυθόρμητες, με την βοήθεια της τεχνικής του καταιγισμού ιδεών, όπου χρειάζεται) :

1. (Περιγραφή του τι βλέπουμε στον πίνακα). –Παιδιά, τι βλέπετε να υπάρχει στο έργο; Κάποιο παιδί μπορεί να σηκωθεί και να δείξει αυτό που περιγράφει.
2. Τι συναισθήματα μας προκαλεί το έργο; Πώς σας κάνει να νιώθετε; (Απαντούμε αυθόρμητα, συγκεντρώνουμε τα συναισθήματα στον πίνακα).
3. (Ανάλυση μας δομής και μας σύνθεσης του έργου). Ποιες γραμμές διακρίνετε; (Σηκώνονται και δείχνουν στον πίνακα).
4. Ποια σχήματα κυριαρχούν;
5. Ποια χρώματα;
6. (Αντιθέσεις) Ποιές είναι οι αντιθέσεις ανάμεσα στις γραμμές, τα σχήματα και τα χρώματα; Υπάρχει αντίθεση με την πραγματικότητα;
7. Τι τίτλο προτείνετε εσείς να δώσουμε στο έργο; (Συλλέγουμε μας απαντήσεις στον πίνακα. Απαντούμε αυθόρμητα, λέμε τι μας έρχεται στο μυαλό, χωρίς την παρέμβαση της σκέψης).
8. (Ερωτήσεις ευαισθητοποίησης των αισθήσεων). Αν ήμασταν μέσα στο έργο, πού θα θέλαμε να είμαστε και τι; Τι είδους ήχους θα ακούγαμε; Τι γεύσεις θα νιώθαμε; Τι θα μυρίζαμε; (Καλούμε τα παιδιά να κλείσουν τα μάτια και να κάνουν ένα ταξίδι με τη φαντασία).
9. Αποκαλύπτουμε τον τίτλο και τον καλλιτέχνη, δίνουμε βιογραφικές πληροφορίες, ανάλογα με το αντιληπτικό επίπεδο των παιδιών.
10. Σύμφωνα με την ψυχολογική επίδραση του είδους των γραμμών, των σχημάτων και των χρωμάτων που χρησιμοποιεί ο καλλιτέχνης, μπορούμε να επιχειρήσουμε να

[Πληκτρολογήστε κείμενο]

1.

υποθέσουμε το μήνυμα που θέλει να μας δώσει, να υποθέσουμε το πώς θα μπορούσε να ένιωθε όταν το δημιουργούσε.

11. (Δημιουργική δραστηριότητα). Καλούμε τα παιδιά να "παίξουν" και να δημιουργήσουν με τις γραμμές, σχήματα και χρώματα που τους έκαναν την μεγαλύτερη εντύπωση.

Παρακαλούμε να δώσουν τους δικούς τους τίτλους στα έργα.

12. (Σχολιασμός-συζήτηση). Αναρτούμε τα έργα στον πίνακα και συζητούμε πάνω στα έργα που δημιουργήθηκαν. Εκφράζουμε συναισθήματα.

Τα έργα αυτά μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την δημιουργία μιας ιστορίας-παραμυθιού, η οποία θα μπορούσε να γίνει αργότερα Ηχο-ιστορία με μουσικά όργανα στο μάθημα της Μουσικής, και να εμπυχωθεί αργότερα με τα σώματα, στο μάθημα της θεατρικής αγωγής. Το αποτέλεσμα μπορεί να παρουσιασθεί οργανωμένο με τη μορφή μιας θεατρικής παράστασης ή σκέτς.

Για να κατανοήσουμε αυτή τη μέθοδο προσέγγισης, ως ένα παράδειγμα μπορούμε να πάρουμε το έργο του Ρώσου καλλιτέχνη Μαρκ Σαγκάλ, Το μπλε τσίρκο (1950), (Σουρεαλισμός).

Αυτό το έργο θα επεξεργαστούμε αργότερα και στο βιωματικό εργαστήριο. Το επιλέξαμε, διότι προκαλεί διαφορετικές αντιδράσεις, θετικές και αρνητικές, λόγω του παράδοξου και μη λογικού περιεχομένου του. Επίσης, διότι είναι πλούσια πηγή ήχων, λόγω των πολλών μουσικών οργάνων που φαίνονται (ταμπούρλο, βιολί, ντέφι, βιολοντσέλο, σάλπιγγα) και μορφών από τον ζωικό κόσμο (άλογο, κόκορας, ψάρι κλπ.), που προσφέρονται για διαθεματικές δραστηριότητες στη Μουσική και Θεατρική αγωγή..

Ο Marc Chagall χρησιμοποιεί τη γλώσσα του Σουρεαλισμού, που είναι Ονειρο-εικόνες, και πηγάζουν άμεσα από το Ασυνείδητο, "ως καθαρός αυτοματισμός". (Ρηντ, 1986: 320).

[Πληκτρολογήστε κείμενο]

Ο μεγάλος Ρώσος ζωγράφος μας δίνει το μήνυμα ότι “Η ζωγραφική κάνει τα όνειρα αληθινά”. Και ότι όλοι μπορούμε να κάνουμε τα όνειρά μας πραγματικότητα, με το να τα εκφράσουμε, να τα ζωγραφίσουμε σε εικόνα, ή δίνοντάς τους κάποια μορφή (γλυπτό, ποιήματα, μουσική, τραγούδι κλπ.)

Βιβλιογραφία

Διαμαντοπούλου, Μ. (2010), *Διαθεματική προσέγγιση των Εικαστικών με την αξιοποίηση των σχολικών εγχειριδίων του Δημοτικού. Μια δημιουργική παρέμβαση μέσα από το παράδειγμα των Εικαστικών Επαγγελματιών (Εικαστικά Ε-ΣΤ' τάξεων) και με την υποστήριξη των Τ.Π.Ε (Διαδραστικό Εκπαιδευτικό Λογισμικό)*, Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), 5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα “Μαθαίνω πώς να μαθαίνω”, 7-9 Μαΐου, Αθήνα.

Littwin, T., Seitz, S. (1997), *Begegnung mit Kunstwerken, 1./2. Jahrgangsstufe*, Puchheim: pb Haar, M. (1998), *Το έργο τέχνης*, Αθήνα: Scripta.

Λαμπράκη Πλάκα, Μ. (2003), *Εισαγωγή στη Μοντέρνα τέχνη, Σημειώσεις Ιστορίας της τέχνης*, Αθήνα: Αδάμ/Πέργαμος

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002), *Λεξικό της νέας Ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (1998), *Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών Αισθητικής αγωγής (Εικαστική-Θεατρική-Μουσική αγωγή)*, Η εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Αθήνα.

Read, H. (1986), *Λεξικό Εικαστικών τεχνών*, Αθήνα: Υποδομή

Σβορώνου Α., Σταθοπούλου Π., (2008), *Διδασκαλία και μάθηση μέσα από την τέχνη με τη βιωματική μέθοδο, Περιλήψεις εισηγήσεων*, Επιμορφωτικό σεμινάριο, 4 & 5 Οκτωβρίου, Πρέβεζα